

Рецензия

От: доц. д-р Александър Ганчев – преподавател в катедра „Финанси и кредит“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Върху: дисертационен труд на тема “Дългова криза и дефицитно финансиране в ЕС: проблеми и решения”

Автор: докторант Димчо Ивелинов Шопов от катедра „Финанси и кредит“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Научна специалност: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“

Научен ръководител: доц. д-р Ангел Ефремов Ангелов от катедра „Финанси и кредит“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Цел на изготвяне на рецензията: даване на оценка за качествата на дисертационния труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Дата на изготвяне на рецензията: 15 юни 2020 година

1. Преценка за изпълнение на формалните, структурните и техническите критерии съгласно чл. 27 ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България

Представената за оценка научна разработка има общ обем от 248 стандартни страници. Тя е изготвена при спазване на стандартната формално-техническа и структурна рамка на едно дисертационно изследване и включва: заглавна страница; съдържание; списък на използваните съкращения; списък на таблиците и графиките; въведение; три глави основен текст; заключение; библиография и тридесет и едно приложения. В разработката са включени 18 фигури и 16 таблици. Посочената библиография включва 139 източника, от които 50 на български език, и 89 на английски език. Всичко посочено води до заключението, че от гледна точка на формалните, структурните и техническите критерии, установени от чл. 27 ал. 2 на Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България, разработката представлява дисертационен труд.

2. Преценка за научните и научно-приложни качества на дисертационния труд съгласно чл. 27 ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България

2.1. Преценка за актуалността

Дълговите кризи и породилото ги дефицитно финансиране винаги са важна и значима за разглеждане финансова тема. С особена сила това важи в днешно време, когато дълговите проблеми затискат финансовите и политическите системи по света и в частност ЕС. В конкретен план актуалността на дисертационния труд се формира основно от проблемите, с които се сблъсква през последните години дълговият мениджмънт в страните-членки на ЕС и най-вече водещите икономики в него. До голяма степен тези проблеми се обуславят от предприетите след 2008 г. национални и наднационални антикризисни мерки с цел стимулиране на икономическия растеж. Всичко това подсилва нуждата от задълбочено изследване с фокус върху дълговия мениджмънт и ефектите на дефицитното финансиране в страните от ЕС и прави едно такова изследване интересно за финансовата общност в България.

2.2. Преценка за обекта, предмета, целта, задачите и тезата на изследването

Обект на изследване в дисертационния труд е дълговата криза от 2009 година и употребата на дефицитното финансиране в рамките на икономиките на страните от Европейския съюз, а негов предмет – проблемите, произтичащи от дълговата криза в Европейския съюз и намирането на решения за намаляване на ефекта от нея. Общото заключение по отношение на формулираните обект и предмет на дисертационното изследване е, че те напълно съответстват на заглавието на разработката и са дефинирани коректно и ясно.

Целта на рецензираната разработка е да се изследва състоянието и да се анализира динамиката на държавната задлъжнялост на страните от ЕС преди и след началото на дълговата криза, както и ролята на дефицитното финансиране като основен фактор за икономически растеж. За изпълнение на заложената цел на дисертационното изследване са формулирани седем обвързани с целта задачи. На този фон заключението, което

може да бъде формулирано за поставените цел и задачи, е, че те са дефинирани в съответствие с обекта и предмета на изследването и служат като добра основа за структуриране съдържанието на дисертационния труд и изследването в неговите рамки.

На основата на поставените обект, предмет, цел и задачи на изследването неговата теза е: „Наложително е локализирането и изследването на пропуските, допуснати от правителствата на страните-членки на ЕС, засегнати от Европейската дългова криза от 2009-та година. Изведените препоръки за справянето с проблемите произтичащи от дълговата криза, както и правилната употреба на дефицитното финансиране са значими задачи, решаването на които е жизнено важно за бъдещото развитие на европейските икономики и за запазване на интегритета на съюза като цяло.“ Поставената теза е правдоподобна и е обвързана със заявената тема на дисертационния труд.

2.3. Преценка за съдържанието

Съдържанието на дисертационния труд е структурирано във въведение, три основни глави и заключение. Във въведението на разработката се описва изследваният в нея проблем и се дефинира нейната актуалност. Поставят се основните научни реквизити на дисертационния труд – обект, предмет, теза, цел, задачи, методология и ограничителни условия. Глава първа на дисертационния труд има въвеждащ в проблематиката на дефицитното финансиране и държавния дълг характер. Тя е посветена на разглеждането на проблемите на бюджетното управление и икономическата му връзка с дефицитното финансиране. Втора глава на разработката съдържа концептуалната рамка за изследване на европейската дългова криза и оценката на дълговата политика на страните от ЕС. Третата глава на изследването представя емпирично моделиране на задлъжнялостта на европейските икономики за периода 2000-2019 г. и нейното прогнозиране до 2024 г. Заключение на разработката систематизира направеното в нейните рамки и формулира основни изводи от проведеното дисертационно изследване.

Общата оценка, която може да бъде дадена за съдържанието на рецензираната разработка, е, че то притежава научни характеристики, съответстващи на дисертационен труд по важен макрофинансов проблем. В дисертацията авторът демонстрира осмисляне и методологическо обхващане на важни финансови

проблеми, изследването им с количествен инструментариум и формулирането на научнообосновани изводи.

2.4. Преценка за спазването на научната етика

Анализът на съдържанието на дисертационния труд показва, че в него не се наблюдава използване на неавторски и нецитирани по установения ред текстове, тези, графики и формулен апарат. Поради това може да се заключи, че дисертационният труд представлява оригинално авторско научно изследване.

2.5. Преценка за наличието на приноси моменти

Прегледът на дисертационния труд на докторант Димчо Ивелинов Шопов показва, че той притежава положителни страни, които имат характеристики на приноси моменти. Във връзка със съдържанието на дисертационното изследване тези приноси моменти могат да бъдат обобщени, както следва:

Първо. Извършена е характеристика и систематизация на основните аспекти на държавното дефицитно финансиране и управлението на публичния дълг.

Второ. Разработен е и е приложен модел за измерване силата на въздействие на дълговата криза и нивото на задлъжнялост на страните от ЕС.

Трето. Разкрити са структурните несъответствия, довели до финансово-икономическите проблеми в ЕС.

Четвърто. Направена е емпирична прогноза за държавната задлъжнялост на страните от ЕС.

Пето. Формулирани са основни препоръки за справяне с дълговата криза в страните от ЕС.

Шесто. Изведени са конкретни мерки за избягване на бъдещи икономически и дългови проблеми в страните от ЕС.

Посочените приноси напълно са плод на работата на автора в рамките на дисертационното изследване и са реално налични в неговия дисертационен труд.

2.6. Преценка за недостатъците на дисертационния труд

Недостатъците на дисертационния труд могат да бъдат синтезирани, както следва:

Първо. Тезата на изследването е нехомогенна. Напълно е възможно тя да бъде формулирана в по-синтезиран вид.

Второ. Небалансирано съдържание. Трета глава на разработката е значимо по-малка като обем на фона на останалите две глави на разработката.

Трето. Прекомерно голям обем на дисертационната разработка. Възможно е било обемът на разработката да бъде по-малък без това да повлияе на нейните качества.

Посочените недостатъци на рецензираната дисертационна разработка не са сериозни. Те по никакъв по никакъв начин не влияят в негативен план върху крайната оценка за нейните научни качества.

3. Въпроси към докторанта при защитата на дисертационния труд

На база на изложението на рецензираната разработка могат да бъдат отправени следните въпроси към нейното съдържание и към докторанта:

Първо. Трябва ли да бъде променена текущата парична политиката на Европейската централна банка, за да бъдат решени дълговите проблеми в Еврозоната? В каква посока трябва да стане една такава промяна и какви са свързаните с това рискове?

Второ. Одобрявате ли начина, по който ЕС и държавите-членки се борят с икономическите последствия от кризата с Covid-19? Предприетите мерки няма ли да влошат дълговите проблеми в някои страни-членки?

4. Преценка за съдържанието на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд има общ обем от 58 стандартни страници. Неговото съдържание е структурирано в съответствие с научните изисквания за оформяне на автореферат на дисертационен труд. Налице е последователно описание на актуалността и научните реквизити на дисертационната разработка. Синтезирано е представено и съдържанието на дисертационния труд по отделни глави. Формулирани са основните приноси моменти в дисертацията. На тази основа може да се заключи, че авторефератът отразява напълно съдържанието на дисертационния труд и неговите приноси моменти.

5. Преценка за публикациите на докторанта

При защитата на своя дисертационен труд докторант Димчо Ивелинов Шопов представя освен него и списък от шест публикации. Сред тях два доклада, две статии, една студия и глава от колективна монография. Всички те са по темата на дисертационния труд или представят важни моменти от него.

6. Обобщено заключение

Дисертационният труд на тема "Дългова криза и дефицитно финансиране в ЕС: проблеми и решения" с автор докторант Димчо Ивелинов Шопов притежава всички характеристики на завършено дисертационно изследване по актуална и интересна тема с макрофинансов характер. В реализираното изследване се наблюдава добро познаване на анализираната проблематика както и способности за провеждане на теоретичен и количествен анализ на важен финансов и икономически проблеми. Открити са и интересни от научна гледна точка изводи. Поради тези причини може да се заключи, че дисертационният труд отговаря напълно на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Ето защо давам цялостна положителна оценка за представената дисертация и считам, че на докторант Димчо Ивелинов Шопов трябва да бъде присъдена на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“!

15 юни 2020 г.

гр. Свищов

Стопанска академия „Д. А. Ценов“

Доц. Александър Петров Ганчев, доктор по икономика